

International Journal of Social Sciences

ISSN: 2587-2591

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.12.19>

Volume 6/3

2022 p. 407-425

SÖZLÜK VERİLERİNE DAYANAN GÖRÜNÜMÜYLE HİNTÇENİN (HİNDİ DİLİ) ARAPÇA SÖZ VARLIĞINA GENEL BİR BAKIŞ-1 A GENERAL OVERVIEW OF ARABIC WORDS USED IN HINDI BASED ON A DICTIONARY DATABASE-1

Derya ADALAR SUBAŞI*
Esra BÜYÜKBAHÇECİ**

ÖZ

Hindistan'ın kadim tarihi boyunca farklı ülkelerle etkileşiminin bir sonucu olarak sosyo-kültürel açıdan büyük değişimlere uğradığı bilinmektedir. Bu etkileşim ve değişim zamanla sosyo-kültürel boyuttan dilsel boyuta da ulaşmış Arapça, Farsça ve İngilizce dillerinden Hintçeye (Hindî Dili) çok sayıda kelime aktarımı olmuştur. Öyle ki bu kelimelerin Hintçeye (Hindî Dili) geçmesi *Devanāgarī* alfabesine de yansımış, harflerin sesletim ihtiyacını karşılamak üzere alfabe (za ve fa gibi) birkaç harf daha ekleme ihtiyacı duyulmuştur. Söz konusu *Devanāgarī* alfabesi, kökleri çok eskiye dayanan kutsal kitapların dili olan Sanskrit dilinin de yazıldığı bir alfabedir. Böylesine köklü bir alfabe Hintçenin (Hindî Dili) gelişmesi ve değişmesi münasebetiyle harf eklenmesi şüphesiz bu sözcüklerin Hintçedeki (Hindî Dili) kullanım sıklığını da açıkça göstermektedir. Her ne kadar kullanılagelen bu sözcüklerden bazıları anlam kaymasına uğramış olsa da Hintçede (Hindî Dili) var olmaları taşıdıkları önem bakımından incelenmeye değer kılınmıştır. Bu çalışmada, Hintçede (Hindî Dili) kullanılan ilgili Arapça kökenli sözcüklerin Hintçeyi (Hindî Dili) nasıl etkilediği sözlük verilerine dayanan kullanımlarıyla incelenecektir. Hintçede (Hindî Dili) kullanılan Arapça

* Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, E-mail: adalar@ankara.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3308-1295, Ankara, Türkiye.

** Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Hindoloji Ana Bilim Dalı, E-mail: esrabykbahceci@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3339-0071, Ankara, Türkiye.

kökenli sözcüklerin Arapça orijinal anlamları da gözetilerek karşılaştırmalı incelenmesi sonucu diller arası bağlamında bu iki köklü dilin etkileşimi gözler önüne serilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Arapça, Hintçe, Söz Varlığı, Sözcük.*

ABSTRACT

India has been known that great socio-cultural changes as a result of its interaction with different countries throughout its ancient history. This interaction and change have reached a linguistic dimension from a socio-cultural dimension over time, and there have been many words transferred from Arabic, Persian and English languages to Hindi. So much so that the transition of these words to Hindi was reflected in the *Devanāgarī* alphabet as well, and it was necessary to add a few more letters to the alphabet (such as za and fa) to meet the pronunciation of letters. The *Devanāgarī* alphabet is an alphabet in which the Sanskrit also written the language of scriptures dating back to ancient times, The addition of letters to such a deep-rooted alphabet on the occasion of the development and change of Hindi clearly shows the frequency of use of these words in Hindi. Although some of these words, which have been used, have undertaken a shift in meaning, their existence in Hindi has been worth examining in terms of the importance. In this study, how the related Arabic origin words used in Hindi affect Hindi will be examined through their usage based on dictionary data. The interaction of these two rooted languages in the context of interlinguistic will be revealed as a result of a comparative analysis of the Arabic origin words used in Hindi by considering their original Arabic meanings.

Keywords: *Arabic, Hindi, Vocabulary, Words.*

GİRİŞ

İnsan toplumsal bir varlıktır ve bulunduğu toplumda iletişim kurduğu sürece varlığını devam ettirir. Bu süreçte insanın oluşturduğu toplumlar ve medeniyetler yapıları, adetleri, gelenek ve görenekleri ile farklılık gösterir ve ayrıcalık kazanırlar. Coğrafi, siyasî, dinî, toplumsal, iktisadî veya ticarî çok sayıda etken dolayısıyla da diğer medeniyetlerle tanışıp farklı alanlarda sentezler oluştururlar. Hangi etkenle olursa olsun

bu etkileşim arttıkça medeniyetlerin dilleri de buna ayak uydurur ve dile farklı medeniyetlerden yeni sözcüklerin girişi kaçınılmaz hale gelir.

Arapça farklı bölgelerde konuşulan çok sayıda lehçesi olan evrensel bir dildir ve tarih boyunca birçok medeniyetin dilini gerek sözcük yapısı gerek anlam gerekse gramer olarak etkilemiştir. Bu diller arasında Hintçe (Hindî Dili), Arapçadan etkilenmesinin yanı sıra Arapçayı da etkileyen dillerden biri olarak öne çıkmaktadır. Arapçanın Hintçeyi (Hindî Dili) etkilemesi daha çok din, ticarî ve siyasî etkenlerle gerçekleşmiş, özellikle İslam Dini'nin Hindistan'a girişi gerek terimsel yapı gerek sözcük yapısı olarak bu dil alışverişinde büyük pay sahibi olmuştur. Ayrıca Hindistan'a ürünlerini götüren Arap tüccarlar ve İslam fetihleri sayesinde Hintçeye (Hindî Dili) Arapça birçok sözcük girmiştir (Keruş, 2019:1). Hint alt kıtasına yakın bir coğrafyada bulunan Araplar kendileri için de yeni İslam Dini'nin öğretilerini büyük bir hevesle buldukları mecralarda anlatmakta ve İslam'ın tevhit düşüncesini aktarmaktaydılar. Hinduizm'de yer alan kast sisteminin yarattığı ayrımcılık özellikle Hindistan'ın alt kastları ve kast dışı insanları zalimce ezdiğinden onlara, içinde kast sistemi olmayan ve insanlara eşit davranan İslam Dini cazip gelmekteydi (en-Nemr, 1981: 88-89). Diğer yandan, Arap tüccarlardan sonra dört halife döneminden itibaren bölgeye çeşitli İslam akınları düzenlenmiş, özellikle Emevi Halifesi Velid b. Abdülmelik (öl. 715) zamanında gerçekleştirilen seferde Muhammed b. Kasım es-Sekafî (öl. 715) komutasındaki İslam ordusu, Deybül ve Multan gibi önemli şehirleri kontrol altına almış, günümüzde Pakistan'ın güneydoğu kesiminde kalan Sind bölgesi ele geçirilmiştir. Müslümanların Hindistan'da kalıcı olarak yerleşmeye başlaması ise Gazneliler (1001-1187) döneminde onuncu asırdan itibaren olmuş, derebeylik düzeninin dağınıklığını yaşayan Hint prensleri (*racaları*) Gazneliler karşısında direnememiş ve geri çekilmek zorunda kalmıştır. Böylece Gazneli akınları ile Pencap'ta tesis edilen güçlü yapı Müslüman Türklerin kuzey Hindistan'ı fethetmelerine uygun bir zemin hazırlamıştır (Kutlutürk, 2008:34).

Bu etkileşim zamanla dinî boyuttan, sosyo-kültürel boyuta dolayısıyla da dilsel boyuta ulaşmış, Arapçadan Hintçeye (Hindî Dili) çok sayıda kelime aktarımı olmuştur. Öyle ki bu kelimelerin Hintçeye (Hindî Dili) geçmesi alfabeyle de yansımış, harflerin sesletim ihtiyacını karşılamak üzere (ka, za ve fa gibi) birkaç harf daha ekleme ihtiyacı duyulmuştur (Kaya, 2005: 45). Modern Hindî sesleri olarak alfabeyle ve dolayısıyla dile eklenen harflerin kullanımına örnek olarak कलम /kalam/ "kalem", खबर /khabar/

“haber”, दिमाग /dimag/ “dimağ”, फायदा /fayda/ “fayda” ve इजाज़त /icazat/ “icazet” gibi sözcükler verilebilir (Kidambi & Kaya, 2013: 87, 107, 196, 233, 52). Dile harf ekleyecek boyutta bir etkinin bulunması Arapların ve Arapçanın Hint kültüründeki ve Hintçe’deki (Hindî Dili) izleri açıkça görülmektedir.

क	ख	ग	फ	ज
/ka/	/kha/	/ga/	/fa/	/za/

Arapça Hintçe (Hindî Dili) Etkileşiminin Boyutu

Tarih boyunca Arapların Hintlilerle olan ticarî ve dinî etkileşimi sonucu Arapçanın Hintçeyi (Hindî Dili) ne denli etkilediğinin görülebilmesi ve bu etkinin sözcük aktarımı boyutunun belirlenebilmesi amacıyla bu çalışmada Oxford University Press tarafından yayımlanan *Oxford Hindi-English Dictionary* (2015) adlı sözlük kaynak olarak kullanılmış ve etkileşimin sözlüklere yansıyan boyutu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. R. S. McGregor’un editörlüğünde hazırlanan bu sözlük 1993 yılında ilk basımdan bu yana 25 yeni basım gerçekleştirmiş ve 70,000’den fazla sözcük içermesi sebebiyle bu çalışmanın temel kaynağı olmuştur. Sözlükte yer alan kelimelerin sözcük türlerinin belirtilmesinin yanı sıra köken bakımından hangi dile ait oldukları da A. (Arapça), P. (Farsça), Sk. (Sanskrit) gibi kısaltmalarla belirtilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın veri tabanı nitel bir araştırma yöntemiyle sistematik yoğun gözlem tekniği kullanılarak sözlüğün taranması ve Arapça kökenli kelimelerin tasnif edilmesi sonucu elde edilmiştir.

Hintçenin (Hindî Dili) yazıldığı alfabe olan Devanāgarī Alfabeti’nde ses birimleriyle yazılan on bir ünlü, otuz beş ünsüz ses bulunmaktadır ve alfabe ünlü harflerle başlar. Daha sonra nefes sesleri ile birlikte sıralanan ünsüz harfler gelir.

Devanāgarī Alfabeti

अ	आ	इ	ई	उ
/a/	/ā/	/i/	/ī/	/u/
ऊ	ए	ऐ	ओ	औ
/ū/	/e/	/ai/	/o/	/au/

ऋ /r̄/				
क /ka/	ख /kha/	ग /ga/	घ /gha/	ङ * /ṅa/
च /ç̣a/	छ /ç̣ha/	ज /ca/	झ /cha/	ञ * ¹ /ña/
ट /ṭa/	ठ /ṭha/	ड /ḍa/	ढ /ḍha/	ण /ṇa/
त /ta/	थ /tha/	द /da/	ध /dha/	न /na/
प /pa/	फ /pha/	ब /ba/	भ /bha/	म /ma/
य /ya/	र /ra/	ल /la/	व /va/	
श /ʃa/	ष /sha/	स /sa/		
ह /ha/				
ड़ /ṛa/	ढ़ /ṛha/			

Bu sebeple bu çalışmada alfabe sırası göz önünde bulundurularak sözlük sırasına göre öncelikle Hintçede (Hindî Dili) kullanılan Arapça kökenli ünlü harfle başlayan sözcükler incelenmiştir. Aşağıda Hintçede yer alan 11 ünlü harf ve sesletim şekilleri verilmektedir.

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ	ऋ
/a/	/ā/	/i/	/ī/	/u/	/ū/	/e/	/ai/	/o/	/au/	/r̄/

¹ ङ /ṅa/ ve ञ /ña/ sesleri Hindî dilinde kullanılmazlar. Sadece sembol olarak kelimelerde yer alırlar.

Bu bağlamda ünlü harflerle başlayan yaklaşık 222 Arapça kökenli sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 2'si zarf, 32'si sıfat, 188'i de isim olarak belirlenmiştir. Arapça'dan Hintçe'ye (Hindî Dili) geçen sözcüklerin Hintçe'de (Hindî Dili) de sıfat ve isim olarak kullanıldığı görülmektedir. Tabloda sözcüğün Arapça yazımı, Hintçe (Hindî Dili) sözlükteki madde başı görünümü ve İngilizceden aktarılan Türkçe anlamı verilmiştir.

Arapçadan Hintçeye Geçen Ünlü Harfle Başlayan Sözcüklerin Listesi

Arapça	Hintçe	Türkçe	عقل	अक़ल	akıl, zihin
عنبر	अंबर /aṅbar/ isim e.	amber	عقس	अक़स /aks/ isim e.	ters, aksi
أقوام	अक़वाम /aḳvam/ isim e.	insanlar	أخبار	अख़बार /akhbār/ isim e.	Haber
أكثر	अक़सर /aksar/ sıfat	ekseri, çoğunlukla	أخلاق	अख़लाक़ /aḳhlāk/ isim e.	ahlak, etik
أكثریات	अक़सरियत /aksariyat/ isim d.	çoğunluk	أختیار	अख़्तियार /aḳhtiyār/ isim e.	yetki, otorite, bilirkişi
اكسير	अक़सीर /aksīr/ isim e.	ixsir	أجنبي	अक़नबी /acnabī/ isim e.	ecnebi, yabancı
عقيق	अक़क़ीक़ /aḳīk/ isim e.	akik taşı	عجب	अक़ब /acab/ isim e.	hayret, şaşkınlık
عقيدات	अक़क़ीदत /aḳīdat/ isim d.	akide, inanç, iman	عظمت	अक़मत /azmat/ isim e.	azamet, büyüklik

	isim d.	
أجل	अजल /acal/ isim d.	ecel, ölüm
أزاء	अज्ञा /azā/ isim f.	ağıt, matem
أذان	अज्ञान /azān/ isim e.	ezan
عذاب	अज्ञाब /azāb/ isim e.	ceza, eziyet, azap
عجائب	अजायब /acāyab/ isim e.	acayip
عزيز	अज़ीज़ /azīz/ isim e.	aziz, saygın
عذیب	अजीब /azīb/ sıfat	hayranlık, takdir
عظیم	अज़ीम /azīm/ sıfat	geniş, büyük
عجوبة	अजूबा /acubā/ sıfat	müthiş, harikulade
أجرة	अजूरा /acura/ isim.e	ödül, ücret
أطلس	अतलस /atlas/ isim d.	atlas

	isim e.d	
عطاء	अता /atā/ isim d.	bağış, hibe
عطار	अत्तार /attār/ isim e.	parfüm satıcısı; eczacı
عدد	अदद /adad/ isim e.	adet, rakam, sayı
أدنى	अदना /adnā/ sıfat	aşağı, alçak
آداب	अदब /adab/ isim e.	edep
عدم	अदम /adam/ isim e.	adem, yokluk, noksan
عدل	अदल /adal/ isim e.	adalet
عدالات	अदालत /adālat/ isim d.	adliye, mahkeme
عداوة	अदावत /adāvat/ isim d.	kötü niyet, şer düşmanlık
أفلاطون	अफ़लातून /aflātun/ isim e.	Eflatun, Platon kibirli, övünen adam
أفواه	अफ़वाह /afvāh/ isim d.	dedikodu, söylenti

	isim d.	
أفواهي	अफ़वाही /afvāhī sıfat	konuşulan, dedikodusu yapılan
أفيون	अफ़ीम /afīm/ isim d.	afyon
أبتار	अबतर /abtar/ sıfat	bozuk, harap olmuş
أبرس	अबरस /abras/ sıfat	kırçılı (at)
أبلق	अबलक /ablak/ sıfat	benekli, alacalı (at)
أبائيل	अबाबील /abābīl/ isim d.	ebabil kuşu, kırlangıç
عبير	अबीर /abīr/ isim e.	toz; Holi bayramlarında kullanılan renkli toz.
أبجد	अब्जद /abcd/ isim e.	ebced, alfabe
أمان	अमन /aman/ isim e.	huzur, aman
أमार	अमर /amar/ isim e.	emir, komut

أعمال	अमल /amal/ isim e.	amel, eylem, davranış
عملة	अमला /amlā/ isim e.	işçiler, amele
أملاك	अम्लाक /amlāk/ isim e.	varlık, sınıf, tabaka
أمان	अमान /amān/ isim d.	güvenlik, emniyet
أمانة	अमानत /amānat/ isim e.	emanet
عمامة	अमामा /amāmā/ isim e.	büyük sarık
أمين	अमीन /amīn/ isim e.	hakem, denetçi
عامر	अमीर /amir/ sıfat	zengin, varlıklı
عرق	अरक /arak/ isim e.	bitki özü, özsu
عرب	अरब /arab/ isim e.	Arabistan
عرش	अरस /aras/ isim e.	arş, çatı, yüksek

أرثى	अरसा /arsā/ isim e.	belirli bir zaman aralığı, müddet, ara
أراضي	अराज़ी /arāzī/ isim d.	arazi, arsa, kara
عروس	अरूस /arus/ isim e.	gelin
عرض	अर्ज़ /arz/ isim e.	genişlik; arz, talep
عرش	अर्श /arş/ isim e.	yüksek, taht,
الغرض	अलगरज़ /algaraz/ Sıfat	özetle, kısacası,
البيّة	अलबत्ता /albattā/ zarf	elbette, muhakkak
علم	अलम /alam/ isim e.	âlem, bayrak
ألوان	अलवान /alvān/ isim d.	elvan
الوداء	अलविदा /alvida/ isim e.	elveda, güle güle
الهد	अलहदा /alhadā/ sıfat	ayrı, ayrık

علامات	अलामत /alāmat/ isim d.	alamet, belirti, işaret
علاوة	अलावा /alāvā/ zarf	dahası, fazlası, ilaveten
ألف	अलिफ़ /alif/ isim e.	Elif; Arap alfabesinin ilk harfi
عليل	अलील /alīl/ sıfat	alil, hasta, iyi değil
الله	अल्लाह /allāh/ isim e.	Allah
عوام	अवाम /avām/ isim e.	Avam
أول	अवल /avval/ sıfat, isim e.	evvel, başlangıç, ilk
أوليات	अव्वलियत /avvaliyat/ isim d.	evveliyat
إسراف	अशरफ़ /aşraf/ sıfat	eşref; soylu
عشرة	अशरा /aşarā/ isim e.	muharrem ayının ilk on günü
أشراف	अशराफ़ /aşraf/ isim d.	asil, soylu, eşref

	/aşrāf/ isim e.	
أسد	असद /asad/ isim e.	aslan
أثواب	असबाब /asbāb/ isim e.	esvap
آثار	असर /asar/ isim e.	ayak izi
عسिल	असल /asal/ isim e/d sıfat	asil
عصليات	असलियत /asliyat/ isim d.	gerçeklik, hakikat
عصلي	असली /aslī/ isim d.	asil, ilk, temel
عسिल	असील /asīl/ sıfat	asil, soylu
اسمت	अस्मत /asmat/ isim d.	savunma, şeref, onur, ismet?
عهد	अहद /ahad/ isim e.	sözleşme, ahid
أهم	अहम /aham/ sıfat	ehem, mühim, önemli
أحمق	अहमक़ /ahmaq/ isim e.	ahmak,

	/ahmaq/ sıfat, isim e.	
أهميات	अहमियत /ahmiyat/ isim e.	ehemmiyet, önem
أحوال	अहवाल /ahvāl/ isim e.	ahval, koşul, şart
إحساس	अहसास /ahsās/ isim e.	algı, his
أحاط	अहाता /ahātā/ isim e.	çevre, yer, tesis
عادات	आदत /ādat/ isim e.	adet, huy
آدم	आदम /ādam/ ism. e.	Adem
عدمیات	आदमियत /ādamiyat/ isim e.	ademiyet, insaniyet
آدم	आदमी /ādmī/ isim e.	adam, insan
آداب	आदाब /ādab/ isim e.	adap, edep
عادل	आदिल /ādil/ sıfat	adil, adalet uygun

آفات	आफ़त /āfat/ isim d.	afet, felaket
عافية	आफ़ियत /āfiyat/ isim e.	afiyet, esenlik, iyilik
عام	आम /ām/ sıfat, isim e.	ortak, genel
عامل	आमिल /āmil/ isim e.	amil, vekil, temsilci
أمين	आमीन /āmīn/ isim e.	amin
أعمال	आमाल /āmāl/ isim e.	amel, eylem, hareket
آية	आयत /āyat/ isim d.	ayet
عارف	आरिफ़ /ārif/ isim e.	arif, bilge adam
عري	आरी /ārī/ sıfat	arı, açık, yalın
آل	आल /āl/ isim e.	aile, sülale
آلات	आलात /ālāt/ isim e.	alet, edevat
أعلام	आलम /ālam/ isim e.	alem, dünya

	/ālam/ isim e.	
علاء	आला /ala/ sıfat	ala, ileri
عاشق	आशिक़ /āşik/ isim e.	aşk
عصا	आसा /āsā/ isim e.	asa, çubuk
آثار	आसार /āsār/ isim e.	iz, işaret
إنجيل	इंजील /incīl/ isim e.	İncil
انتقام	इंतक़ाम /intakam/ isim e.	İntikam
انتقال	इंतक़ाल /intakāl/ isim e.	taşıma, ulaşım, intikal
انتخاب	इंतख़ाब /intakhāb/ isim e.	seçme, seçim
انتظام	इंतज़ाम /intazām/ isim e.	intizam, düzen, nizam
انتظار	इंतज़ार /intazār/ isim e.	bekleme, bekleyiş
إنتهاء	इंतहा /intahā/ isim e.	son, uç, kenar

	/intahā/ isim d.			/icāzat/ isim d.	
اقدام	इक़दाम /iḳdām/ isim e.	çaba, emek	إضافة	इज़ाफ़ा /izāfā/ isim d.	artış, büyüme
إقبال	इक़बाल /iḳbāl/ isim e.	itiraf, kabul	إجارة	इजारा /icārā/ isim d.	icare, kiralama
إكرام	इकराम /ikrām/ isim e.	ikram, teşrif	عزة	इज़ज़त /izzat/ isim d.	izzet, onur
إقرار	इक़रार /iḳrār/ isim e.	söz verme; yerleşme, anlaşma	إتمام	इतमाम /itmām/ isim e.	bitirme, tamamlama
إخلاص	इख़लास /iḳhlās/ isim e.	alaka, sevgi, ilgi	إطاعة	इताअत /itāat/ isim d.	İtaat
إخوان	इख़्वान /iḳhvān/ isim e.	ihvan, erkek kardeşler	اتفاق	इत्तिफ़ाक़ /ittifak/ isim e.	İttifak
اختلاف	इख़tilāf /iḳhtilāf/ isim e.	ihtilaf, anlaşmazlık	ائتلاع	इत्tilā /ittilā/ isim d.	iddia
إجراء	इजरा /icrā/ isim e.	icra, çıkarma	اتحاد	इत्tiḥād /ittihād/ isim e.	ittihad, birlik
إجلاس	इजलास /iclās/ isim e.	oturma, oturum	عطر	इत्र /itra/ isim e.	ıtır, yağ
إظهار	इज़हार /izhār/ isim e.	gösterme, ifşa	إقبال	इक़लाब /iḳbāl/ isim e.	ikbal, başarı
إجازات	इजाज़त /icazet/ isim e.	icazet, izin			

إنكار	इन्कार /inkār/ isim e.	inkar
ان شاء الله	इंशाल्लाह /inşāllāh/ sıfat	inşallah
إنسان	इंसान /insān/ isim e.	insan
إنسانيات	इंसानियत /insāniyat/ isim d.	insaniyet
إنساني	इंसानी /insanī/ sıfat	insani
إنصاف	इंसाफ़ /insāf/ isim e.	insaf
أنعام	इनाम /inām/ isim e.	hediye, bağış
إفراط	इफ़रात /ifrāt/ isim d./e.	aşırı, bol
إبارات	इबारत /ibārat/ isim d.	ibare, makale, yazı, metin
إبليس	इब्लीस /iblīs/ isim e.	iblis
إبادات	इबादत /ibādat/ isim d.	ibadet

ابتداء	इब्तिदा /ibtidā/ isim d.	iptida
إمكان	इमकान /imkān/ isim d.	imkan
إمداد	इमदाद /imdad/ sıfat	imdat
إملاء	इमला /imlā/ isim e.	imla, yazım
إمام	इमाम /imām/ isim e.	imam
إمارات	इमारत /imārat/ isim d.	bina
امتحان	इम्तहान /imtahān/ isim e.	imtihan, test
إرشاد	इरशाद /irşād/ isim e.	gidişat, istikamet
إرسال	इरसाल /irsāl/ isim e.	irsalat, sevk
عراقي	इराक़ी /irākī/ sıfat	Irak
إرادة	इरादा /irādā/ isim e.	irade, niyet
إلزام	इलज़ाम /ilzām/ isim d.	suçlama, ilzam

	/ilzām/ isim e.			/iṣārā/ isim e.	
علاقة	इलाका /ilākā/ isim e.	ilgi, alaka	عشق	इश्क /išk/ isim e.	aşk, sevgi
علاج	इलाज़ /ilāz/ isim e.	ilaç	استعال	इश्ताल /iṣṭaāl/ isim e.	kışkırtılma, uyarılma
إلهي	इलाही /ilāhī/ sıfat/isim e.	ilahi, kutsal	استخار	इश्तहार /iṣṭahār/ isim e.	bildiri, beyan, ilan
التماس	इलतमास /iltamās/ isim e.	iltimas; rica, talep	إسمائلي	इस्माईली /ismāīlī/ isim e.	İsmail
التجاء	इलतिजा /ilticā/ isim d.	talep, dilek, iltica	إسراف	इसराफ़ /isrāf/ isim e.	israf
النفاط	इलतिफ़ात /iltifāt/ isim d.	iltifat	إصرار	इसरार /isrār/ isim e.	ısrar
علم	इल्म /ilm/ isim e.	ilim, bilim	إسلام	इस्लाम /islām/ isim e.	İslam
علمي	इल्मी /ilmī/ sıfat	ilmi, bilimsel	اصلاح	इस्लाह /islāh/ isim d.	ıslah
علة	इल्लत /illat/ isim e	illet, kötü huy	استقبال	इस्तक़बाल /istakabāl/ isim e.	istikbal
إثارات	इशरत /iṣrat/ isim d.	beğenme, sevme	استغاسة	इस्तगासा /istagāsā/ isim e.	istigase, yardım çağırma, başvuru
إشارة	इशारा /iṣārahā/ isim e.	işaret, belirti			

اصطلاح	इस्तिलाह /istilāh/ isim d.	istila
استثناء	इस्तिस्नाय /istisnāy/ isim e.	istisna
استفاء	इस्तीफ़ा /istifā/ isim e.	istifa
استعمال	इस्तेमाल /istemāl/ isim d.	kullanma
اسم	इस्म /ism/ isim e.	isim
أزاء	ईज़ा /īzā/ isim d.	eza, zarar
إيجاد	ईज़ाद /īzād/ isim e.	icat
عيد	ईद /īd/ isim d.	bayram
إيفاء	ईफ़ाय /īfāy/ isim d.	ifa
إيمان	ईमान /īmān/ isim e.	İman
حناب	उन्नाब /unnāb/ isim e.	hünnap
أف	उफ़ /uf/ isim d.	üf, oh!

	/uf/ ünlem	
أمومان	उमूमन /umūman/ sıfat	ortak, umumi, genel olarak
أمدة	उम्दा /umdā/ sıfat	mükemmel, büyüleyici
عمر	उम्र /umr/ isim d.	ömür, yaş
عرف	उर्फ़ /urf/ sıfat	örf ortak, bilinen
ألفة	उल्फ़त /ulfat/ isim e.d?	sevgi, etkilenme
علماء	उलमा /ulmā/ isim e.	teolog, ulema
اصول	उसूल /usul/ isim e.	usul, esas
اعتبار	एतबार /etbār/ isim e.	itibar, güven
اعتماد	एतमाद /etmād/ isim e.	itimat, güven
اعتراض	एतराज़ /etrāz/ isim e.	itiraz
اهتمام	एहतमाम /ehtamām/ isim d.	ilgi, arzu, özen

	/ehtamām/ isim e.	
اختیاط	एहतियात /ahtiyāt/ isim d.	ihtiyat, dikkat
إحسان	एहसान /ehsān/ isim e.	ihsan, bağış, iyilik
إحسانات	एहसानात /ahsānāt/ isim e.	iyilik, lütuf
عين	ऐन /ain/ sıfat	kesin, tam
أغيار	ऐयार /aiyār/ isim d.	zalim, cani

	isim e.	
عیاش	ऐयाश /aiyāṣ/ sıfat	lüks düşkünlü
عیش	ऐश /aiṣ/ isim e.	yaşam, hayat
إهداء	ओहदा /ohdā/ isim e.	makam, iş, görev
أوقات	औक़ात /aukāt/ isim e.	vakit, zaman
امراة	औरत /aurat/ isim d.	avrat, kadın

Veri Tabanının Değerlendirilmesi

Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde Hintçe (Hindî Dili) sözcüklerin sadece isim, sıfat ve zarf türlerinde olduğu, fiil ya da zamirlerin bulunmadığı dikkat çekmektedir. Bazı durumlarda Hintçede (Hindî Dili) isimlere करना /karna/ “yapmak” yardımcı fiili eklenerek fiil elde edilmektedir. Örneğin इंतज़ार /intazār/ “bekleme” anlamına gelen isim इंतज़ार करना /intazār karnā/ şeklinde kullanıldığında “beklemek” anlamında fiil formuna dönüşmektedir (Snell, 2010a: 8; Snell, 2010b: 12). Bazen de करना /karnā/ “yapmak” yardımcı fiili ile değil, ismin nitelediği anlama uygun olarak farklı fiiller de eklenebilmektedir. Örneğin, अक़ल /akl/ “akıl” anlamına gelen isim, आना /ānā/ “gelmek” fiili ile birlikte “ders almak, akıl almak” anlamları içeren fiile de dönüşebilmektedir (Kidambi & Kaya, 2013: 20).

Sözcük türleri bakımından isim bazlı Arapça kökenli sözcüklerin kullanılmasının yanı sıra yapısal olarak fiil formunda kullanılmalarıyla da Arapçanın Hintçeye (Hindî Dili) olan etkisinin büyüklüğü bir nebze de olsa anlaşılmaktadır.

Sözcükler Arapça yapıları itibarıyla incelendiğinde genellikle Arapça sülâsî mezîd fiil kalıplarının mastar formunda sözcükler olduğu görülmektedir. Örneğin, *istisna*, *ihtiyat*, *ihsan*, *irşat*, *imtihan*, *irsal*, *ıstılah*, *istigase*, *ifrat*, *istikbal*, *insaf*, *itmam*, *ıslah*, *ihtiyar*, *israf*, *İslam*, *istial*, *intikam*, *intihab*, *intizar*, *intiha*, *ikdam*, *ikbal*, *izhar*, *iclas*, *ihlas*, *ihtilaf*, *ittila'*, *ittifak*, *iltifat*, *istifa*, *iştimal*, *icad*, *ifa*, *iman*, *itiraz*, *itimat*, *ittihad*, *itibar* gibi sözcükler *اِسْتَفْعَلَ / اِفْعَلَ / اَفْعَلَ* *istef'ale*, *ef'ale*, *ifte'ale* gibi Arapça sülâsî mezîd kalıpların mastarlaştıran isim halleridir. Arapça fiil çekimlerinin ve kullanımının belli kurallara bağlı olması, bu dili yabancı dil olarak öğrenen ve günlük hayatta da çeşitli sebeplerle kullanan kişilere zor gelebilecektir. Fiili çekimli kullanımda yaşanacak zorluk düşünüldüğünde Hintlilerin yukarıda da belirtildiği üzere bu kolay kullanılan ve sesletilen Arapça mastar isimlere kendi fiil formlarını ekleyerek kullanmaları ve elde ettikleri fiilleri bir nevi Hintçeleştirmeleri söz konusu olmuş bu da sözcüklerin kendi dillerinde daha kalıcı hale gelmesini sağlamıştır. Dil etkileşiminde bu tür kullanımların olması kaçınılmazdır. Türkçe açısından düşünüldüğünde de durum aynıdır. Örneğin Arapça *teşekkür*, *te'emmül*, *tasarruf*, *intizar* gibi mastarlara *etmek* fiili eklenerek *teşekkür etmek*, *tasarruf etmek*, *intizar etmek*, *te'emmül etmek* şeklinde Türkçeleştirilmiştir. Bu tür sözcüklerin sayısını çoğaltmak mümkündür.

Tabloda verilen veri tabanı incelendiğinde Arapça yapı olarak çoğul formunda kullanılan sözcüklerin tekil anlamıyla Hintçeye geçmiş oldukları görülmektedir. Bu da ilgi çekici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Örneğin, Arapça düzenli dişil çoğul yapısında olan, *azamât*, *adâlât*, *ihsânât*, *isrâf*, *ibârât*, *imârât*, *insâniyyât*, *icâzât*, *ademiyyât*, *asliyyât*, *ehemmiyyât*, *evveliyyât*, *alâmât*, *ekseriyyât*, *akîdât* sözcüklerinin Arapça-tekil şekilleriyle değil de çoğul şekilleriyle Hintçeye (Hindî Dili) geçmesi ilgi çekicidir. Burada çoğul şeklin daha kolay sesletilmesi, kulağa hoş gelen bir tınısının olması, ezberlemeye ve kullanmaya daha elverişli olmasının etkili olduğunu söylemek mümkün olabilir. Ayrıca Arapça düzensiz çoğul yapısının kullanılması da bu nedenlere bağlanabilir. Düzensiz (kırık) çoğul yapısında Hintçeye (Hindî Dili) geçen sözcükler arasında;

akvâm, âmâr, a'mâl, evkât, ağıyâr, ulema, âlât, emlâk, acâ'ib gibi farklı düzensiz çoğul formlarından sözcükler bulunmaktadır. Bazı sözcükler de Arapça yapı olarak çoğul olsalar da Hintçede tekil anlamıyla kullanılmaktadır. Örneğin *ahbâr* kelimesi Arapçada haberler anlamını taşımaktadır. Hintçeye ise Arapça tekil anlamıyla *haber* şekliyle geçmiştir.

Gerek mastar isimler gerekse çoğul formundaki tüm sözcükler incelendiğinde anlam olarak dinî içerikli kullanılanlar olduğu gibi ticaret ve günlük hayatta çok kullanılan sözcüklerin de bulunduğu görülmektedir.

Ayrıca yalın isim olarak kullanılan *ıyd (bayram), ilim, ilaç, iman, edeb* gibi isimler, bu isimlere nisbet ya'sı eklenerek elde edilen ve *ilmî, edebî, ilâhî vb.* olarak Hintçeye (Hindî Dili) geçmiş mensubiyet ismi şekilleri de bulunmaktadır. İsmail isminin de Hintçede Arapça nisbet ya'sı eklenen şekliyle İsmâ'ilî şeklinde kullanıldığı görülmektedir. Arapça şekli *İsmail'e mensup, İsmail'e ait* anlamlarındadır. Ayrıca Arapça bir dilek ifadesi olan İnşallah ifadesi de Hintçe sözlükte bulunmakta ve Arapçayla aynı anlamda kullanılmaktadır.

Hintçede (Hindî Dili) kullanılan Arapça kökenli bazı sözcüklerin Arapçadaki orijinal anlamından farklı şekilde kullanıldığı da görülmektedir. Örneğin, *akdâm* sözcüğü Arapçada *ayaklar* anlamında kullanılırken Hintçede *çaba ve emek* anlamındadır. *İhtiyâr* sözcüğü Arapçada *seçim, seçme* anlamlarında kullanılırken Hintçede (Hindî Dili) *yetki ve otorite* anlamında kullanılmaktadır.

SONUÇ

Çalışmanın başlangıcında Arapçanın Hintçeye (Hindî Dili) etkisinin ne derece var olduğunun tespit edilmesi hedeflenmekteydi. Ancak çalışma ilerledikçe çıkan Arapça söz varlığı ve Hintçede (Hindî Dili) çok sayıda Arapça sözcüğün tespit edilmesi ve bunların tek bir makale hacmini aşması nedeniyle bu makalede sadece ünlü harfle başlayan Arapça sözcükler incelenmiştir. Makalede sunulan veri tabanı Arapçanın bu dili ne denli etkilediğinin bir kanıtı olarak farklı çalışmalarda kaynak olarak gösterilebilir. Ünsüz harflerle başlayan ve hacimce daha büyük olan diğer Arapça sözcükler ise ikinci bir makalede incelenecektir.

Arapça sözcüklerin Hintçe (Hindî Dili) ünlü harfler veri tabanına göre incelenmesi sonucunda Arapça isim yapılarının Hintçede (Hindî Dili) kullanıldığı, isimlerin çoğul veya mastar formunda olduğu, içerikleri her ne kadar farklı alanlardan olsa da anlam olarak genellikle günlük dilin söz varlığını oluşturduğu söylenebilir. Hintçede (Hindî Dili) kullanılan Arapça kökenli fiillerin yapısı incelendiğinde Arapça fiil kökünün değil de fiilin Arapça mastar yapısındaki isim şeklinin sonuna Hintçe (Hindî Dili) yardımcı fiiller eklenmesi suretiyle elde edildiği görülmektedir. Bazı sözcükler de Hintçede (Hindî Dili) Arapça anlamlarından ve yapılarından kısmen de farklı olarak kullanılmaktadır.

Çalışmada elde edilen sonuçlar veri tabanı ile sınırlandırılmıştır. Ünlü harflerle ilgili veri tabanının da değerlendirilmesi sonrasında genel değerlendirmeler daha belirgin şekilde ortaya koyulacaktır.

KAYNAKLAR

- Kaya, Korhan (2005). *Hindistan'da Diller*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Keruş, Hizye (2019). *Dirâsât ve Makâlât*, El-Muteşâbihu'l-lafzî beyne'l-Lugati'l-Arabiyye ve'l-lugati'l-Hindiyye, el-Adedu'l-Evvel (Yenâyır-Mârs).
- Kidambi, Sithalakshmi & Kaya, Korhan (2013). *Hindi-Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kutlutürk, Cemil (2018). "Müslüman Türklerin Hint Dili ve Literatürüne Katkısı: Hint-Sufî Metinleri". *Bilig – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 87: 33-58.
- Nemr, Abdulmenam (1981), *Târîhu'l-İslâm fi'l-Hind*, Lübnan.
- Rupert Snell (2010a). *Essential Hindî Dictionary*, UK: McGraw-Hill Companies.
- Rupert Snell (2010b). *Hindî Dictionary*. UK: McGraw-Hill Companies.

İnternet Kaynakları

<https://www.aqlamalhind.com/?p=1230>, e.t. 10.11.2022.